Pandemie Onze kapotgemaakte leefomgeving is het echte probleem

We ruilen vrijheid in voor veiligheid

QR-codes worden steeds belangrijker in het terugdrijven van het coronavirus. Dat is zorgwekkend, stelt **Sophie van der Stap**. We hebben meer nodig dan alleen symptoombestrijding.

In het huidige surveillanceklimaat herinner ik mij een gesprek met een tech-investeerder in San Francisco, pré-corona. Hij had net geïnvesteerd in een nieuwe medische techniek die het via een chip mogelijk maakt ziektekiemen preventief op te sporen: in de toekomst zou niemand meer ziek hoeven worden. Maar ook: omwille van onze gezondheid zouden we uiteindelijk allemaal zwichten voor een technologie, een fusie tussen biotechnologie en informatietechnologie, waar we onze privacy bétje bij beetje voor inleveren. Het verhaal sloot naadloos aan op de boeken van Yuval Harari waarin hij toekomstscenario's schetst met minder geweld en meer veiligheid, in een duivelse ruil voor onze vrijheid.

Dat lijkt nu bewaarheid te worden. Het is naïef te denken dat we technologie kunnen remmen met ethische waarden en helaas is China daar niet meer het enige voorbeeld van. Op een paar mensen na geeft iedereen zich over aan de QR-code, waarmee al onze bewegingen worden geregistreerd en bijgehouden. Niet veel anders dan je smartphone, maar die kun je nog op vliegtuigstand zetten of thuis laten. Daarbij is er nu een lijst van mensen die zich hier stilletjes tegen verzetten: zij die de coronacheckapp niet hebben gedownload en zij die zich in het Testen Voor Toegangsegment bevinden.

In een vrije samenleving waar elke mening er mag zijn en dus ook die van deze groepen, zou dit wellicht niet zo zorgwekkend zijn. Maar in de huidige samenleving waarin de minderheid steeds meer uitgesloten wordt door de meerderheid, is het dat wel.

Stelselmatig verguisd

Het publieke debat rondom het vaccin is opvallend eenzijdig geworden voor een maatschappij die aan andere discussietafels pronkt met haar vrijheidsdenken. Vandaag is iedereen die (nog) geen vaccin wil en daarbij op eigen oordeel en immuunsysteem vertrouwt, een egoïst en – volgens sommige blatende columnisten – zelfs een narcist. De ongevaccineerden worden stelselmatig verguisd in de media in plaats van gehoord, ondanks alle onzekerheden die nog aan het vaccin hangen. Op tv worden ze zelfs op drie meter afstand gezet, ook na het tonen van een negatief resultaat van een coronatest.

Er zijn landen waar je zonder QR-code niet meer toegelaten wordt tot supermarkt of werkvloer. In de Tweede Kamer wordt op dit moment over dergelijke beperkingen gediscussieerd (2G). Toch is het nog maar een paar jaar geleden dat we massaal steun betuigden voor Edward Snowden, de held die zijn vrijheid voor de onze opgaf. Mijn gedachten gaan regelmatig naar hem uit: hij heeft gevochten voor een vrijheid die wij zonder al te veel verzet opgeven of misschien nooit gekoesterd hebben.

Ik hecht wél aan deze vrijheid en maak me zorgen om de oprukkende surveillancemaatschappij. Eenmaal een geaccepteerd gegeven, vrees ik dat een QR-code niet zomaar terug te dringen is.

Ongezonde lijven

Waar ik me ook zorgen over maak is het gebrek aan beleid wat betreft onze gezondheid. We leven in een samenleving waarin ongezonde voedselsectoren al jaren worden gesubsidieerd. Onze met pesticide volgespoten monocultuur,

SPUI25

Programma 22 – 24 november

22 – Maandag 17.00 – 18.30
De vertaler als understudy. The state of Translation

23 – Dinsdag 20.00 – 21.30
The Politics of making Vaccines

23 – Dinsdag 17.00 – 18.30
Footage in the Ruins. City Regeneration through Film

24 – Woensdag 20.00 – 21.30
De strijd om Bali. Imperialisme, verzet en onafhankelijkheid, 1846-1950

Aanmelden via **spui25.nl** – academisch-cultureel podium

Brieven

Goed voorbeeld

Het miniburgerberaad in Amsterdam over de klimaatdoelen sluit mooi aan op de wens van Extinction Rebellion burgers meer zeggenschap te geven in het klimaatbeleid. Burgerberaden leiden niet alleen tot oplossingen voor complexe maatschappelijke problemen, maar zijn ook van grote toegevoegde waarde voor de democratie. Want burgers worden serieus genomen, wat leidt tot meer vertrouwen in overheid en politiek.

Dit burgerberaad, dat zijn bevindingen maandag aan de wethouder presenteerde, was niet erg representatief, had een beperkte vraagstelling en kreeg te weinig tijd. Desondanks kwam het met doordachte en zinvolle oplossingen

Het Amsterdamse burgerberaad verdient daarom navolging. Niet alleen in andere steden, ook op nationaal niveau. Andere gemeenten en de landelijke politiek kunnen leren van Amsterdam: durf te beginnen met burgerberaden, durf fouten te maken en leer daarvan voor de volgende keer; begin en zie hoe goed burgers politici kunnen helpen bij het ontwikkelen van klimaatbeleid.

Walter Wittkamp, Amsterdam

Mondkapjesverzoek

Er is kennelijk ophef ontstaan over het verzoek van kinderopvang de Tinteltuin kinderen een mondkapje te laten dragen tijdens het vervoer naar de BSO. Ook Gjalt Jellesma, voorzitter van oudervereniging